

664 31 **LELEKOVICE** u Brna
Lelekovice 866
tel.: 541 232 700 (710), fax: 541 232 720
e-mail: lelekovice@adamza.cz

Nová provozovna střediska v Praze:
289 15 **BŘÍSTVÍ** (dálnice D11, exit 18)
tel.: 325 516 099, fax: 325 516 098
e-mail: praha@adamza.cz

www.adamza.cz

Těšíme se na jaro

Není tomu tak dávno, co nás zastihly první znepokojivé zprávy o nastupující ekonomické krizi. Tehdy těm strašidelným informacím z krachujících amerických bank ještě většina z nás nepřikládala příliš důležitosti. Ukázalo se však, že propojenost světového trhu nelze podceňovat. Dnes už asi nikdo nemá dojem, že by se ho tato lokální patálie propuklá kdesi na druhé straně zeměkoule netýkala. Opatrně se tážeme svých blízkých, svých profesních partnerů, ale i sebe samých: jak jsme na tom, vydržíme, obstojíme? Co nás ještě čeká?

Odpovídat na takovéto otázky není vždy jednoduché. Každý z nás se k nastalé situaci staví, jak nejlépe dovede. Vidina blízké růžové budoucnosti se mnohým úplně rozplynula. Světová krize se tak snadno může stát osobní krizí kohokoli z nás. Nutí nás zastavit se, přehodnotit představy nejen o snadné budoucnosti, ale možná i o životě vůbec. Zvláště v tyto kritické okamžiky je třeba zachovat chladnou hlavu, nenechat se strhnout přemírou skepse, neztratit naději.

V okamžik, kdy píšete tento editoriale, je venku ještě třeskutá zima. Člověku se nechce věřit, že za pár týdnů bude tenhle obrázek úplně jiný: zahrada se probudí, všechno v ní začne o překot rašit, kvést, kypět životem... Tomu zázraku se říká jaro. Jakkoli se v tuto chvíli zdá jeho blízký příchod neuvěřitelný, věřím v něj a ani nemyslím na to, kolik náročných práce nás v něm zase čeká a jak je vlastně zoufale krátké.

Možná ta dnešní krize a nepohoda není až tak špatná. Pomůže nám připomenout věci a pocity, které jsme snad pro všechen shon pozapomněli nebo upozadili. Ona ta tuhá a dlouhá zima je vlastně nakonec výborná záležitost. Přichází po ní totiž jaro...

Lukáš Mráz

Rytina z roku 1570 je dílem Pietera Brueghela staršího, vynikajícího vlámského umělce. Zachycuje obraz holandské zahrady v době jarních prací. Muži v popředí se věnují rytí záhonů, zatímco ženy dodávají do půdy hnoj a vysazují do geometrických obrazců cibuloviny. K výsadbě jsou přichystány i stromy a keře za nimi, celkovou kompozici zahrady pak doplní i rostliny v nádobách rozestavěné po okrajích chodníků. Napravo si můžeme všimnout dalších mužů budujících pergolu, ozdobnou vstupní bránu do zahrady jinak lemované pěkným zábradlím a tvarovaným živým plotem. Idylický vzhled dokresluje ovčín s malou pastvinou hned vedle pergoly. V pozadí právě připlouvá loď přivážející další stromy k výsadbě. Prostor pro občerstvení a hudební produkci poskytuje taverna pod hradbami za řekou.

■ **Zahájení jarní sezony v Bříství od poloviny března 2011.
Věnujte pozornost našim webovým stránkám.**

Rozkvetlé sakury pohladí svou krásou po duši...

Půvabu okrasných třešní si na jaře všimne snad i ten nejotrlejší jedinec. Tehdy se stromy na několik dní ozdobí záplavou zářivých květů, které po dlouhém šedivém období působí jako balzám na duši. I po zbytek roku nás okrasné třešně mohou upoutat tvarem své koruny, zbarvením listů – ale té jedinečné jarní explozi květů se těžko co vyrovná.

Do široké skupiny okrasných třešní patří více než 400 druhů opadavých stromů a keřů. Na těchto stránkách se nebudeme zabývat jejich složitou systematikou, ale pokusíme se alespoň přiblížit, odkud pocházejí a jak dlouho cestu musely urazit, abychom se jejich krásou mohli těšit i my.

Katen Mikuma (1730–1794) – japonský malíř

Sa-Kura

Obecně se celé této skupině stromů říká **sakury**. Tento název pochází z japonštiny: vznikl spojením slov **sa** (božstvo čaje) a **kura** (sídlo bohů). Má také blízko k japonskému výrazu pro květ sakuya. Pro Japonce jsou květy symbolem nové naděje, vitality, života... Ztělesňují tradiční hodnoty a ctnosti, prostotu i dokonalost, ale symbolizují i pomíjivost života.

Sakury mají své místo při všech japonských rodinných oslavách a svatbách. Tradičně se na nich podává speciální nápoj podobný čaji *sakura-yu*, připravený z horké vody a květů třešní konzervovaných v soli.

Těžko bychom také hledali jiný strom, který inspiroval tolik umělců, malířů i básníků. Bez nadsázky se dá říct, že sakury ovlivnily celou japonskou kulturu a historii.

Historie – sakury národním symbolem i v těžkých dobách

V 15. stol. přišla do Japonska vlna přistěhovalců z Číny. Snažili se tak uniknout korejsko-čínským konfliktům a válce. Věnovali se pěstování plodin, jako jsou tykve, vodnice, ale třeba i moruší a okrasných třešní. Dodnes se vlastně přesně neví, zda se okrasné třešně objevily v Japonsku již před jejich příchodem, nebo až s ním.

Od počátku 17. stol. se Japonsko přistěhovalcům uzavírá. V této době se také začíná se šlechtěním, vznikají první školky zabývající se pěstováním okrasných třešní. Z botanických druhů byly vyšlechtěny dvě skupiny okrasných třešní: **sato-zakura** (neboli zahradní třešně) a **yamazakura** (neboli horské třešně).

Od poloviny 19. stol. dochází k období útlumu, okrasné stromy byly považovány za symbol feudální společnosti a upadly v nemilost. Spolu s buddhistickými obrazy a chrámy byly dokonce ničeny a páleny. Tak vzalo za své množství zahrad a parků. Vymazat sakury z duší lidí se však nepodařilo.

Městské dámy doprovázeny svými poddanými na cestě na oslavu „obdivování květů sakury“ V pozadí jsou tzv. „horské třešně“

S koncem 19. stol. se situace opět zlepšuje. Na jaře 1886 byla podél řeky Arakawa vysazena 8 kilometrů dlouhá alej 3 000 stromů z 28 kultivarů. Ta se posléze stala nejstarším místem pro pořádání pikniků v Japonsku.

Rozkvetlé okrasné třešně na břehu řeky Yodo ve městě Osaka.

Rozšíření do Evropy

Postupně se okrasné třešně začaly rozšiřovat i do Ameriky a Evropy. Přispěla k tomu i propagace japonské kultury na světové výstavě v Paříži v r. 1900, kde mělo Japonsko vlastní pavilón věnovaný zahradnictví. V r. 1910 byla v Londýně uspořádána japonsko-britská výstava, v rámci níž vznikla na ploše dvou hektarů pravá japonská okrasná zahrada: byla budována pod dohledem japonských zahradníků, některé rostliny byly přivezeny přímo z Japonska, okrasné třešně však již byly dodány z anglických školek.

I dnes je japonský vliv na zahradní tvorbu nepřehlédnutelný. S okrasnými třešněmi se běžně setkáváme i u nás. V Brně tvoří značnou část každoročně vysazovaných stromů. Tak např. v ulici Srbská byla vysazena r. 2007 alej 59 stromů kultivaru *Prunus serrulata* ‚Kanzan‘ a na ulici Zdráhalova se od r. 2003 můžeme potěšit pohledem na 23 stromů *Prunus serrulata* ‚Amanogawa‘.

Japonský pavilón na pařížské mezinárodní výstavě v roce 1900, s výsadbou irisů a kvetoucími okrasnými třešněmi

Brno – Žerotínovo náměstí *Prunus cerasifera* ‚Nigra‘

Brno – JAMU výsadba *Prunus serrulata* ‚Kanzan‘

Brno – Sibiřská ulice

NABÍDKA ADAM

Rostlinný materiál: vzrostlé alejové stromy, konifery, solitéry, stromy v nadstandardních velikostech, tvarované dřeviny, dřeviny pro živé ploty, keře, ovocné vysokokmeny a další.

Doplňkový sortiment: kotvení stromů GEFA, kůly, juta, trávníková hnojiva, trávníkové koberce, substráty a další.

Zajistíme dopravu na místo určení za výhodných podmínek.

www.adamza.cz

Podle tvaru koruny můžeme stromy obecně rozdělit do 4 základních skupin – na stromy s korunou **kulovitou**, **sloupovitou**, **pyramidální** a **převislou**. Abychom zpřehlednili a přiblížili současnou nabídku druhů stromů a tvarů jejich korun, rozhodli jsme se, že dostupné informace zpracujeme do **nového seriálu**. V každém díle se budeme věnovat jedné skupině stromů dle tvaru koruny s popisem typických zástupců druhů a kultivarů stromů dané skupiny.

Stromy s kulovitou korunou

Stromy s kulovitou korunou se dlouhodobě těší velké oblibě a rozhodně mají v zahradnictví své velmi důležité uplatnění. Uplatňují se jako solitéry v zahradách, ale stejně tak v městských stromořadích. Jejich hlavní výhodou je pravidelný tvar, který si udržují bez nutnosti pravidelného stříhání.

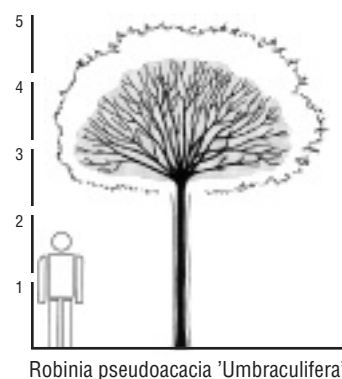
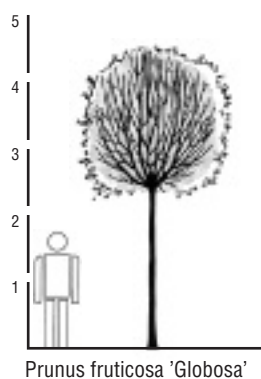
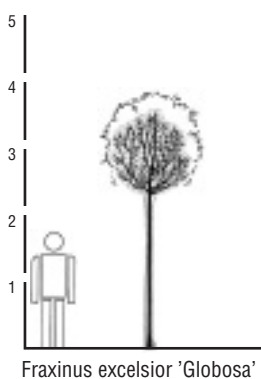
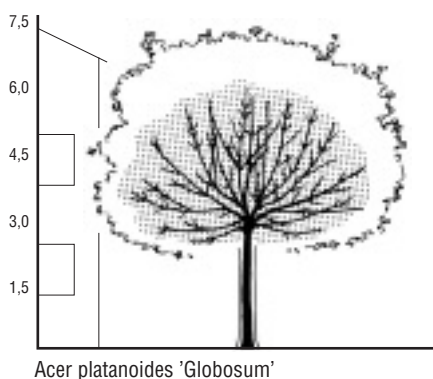
Často se bohužel stává, že kulovité stromy bývají automaticky považovány za malokorunné stromy a vysazovány do úzkých ulic. V dospělosti pak dorůstají do takových rozměrů, že svému účelu nevyhovují, řezem je opravit nelze a nezbývá než nevhodné stromy odstranit.

Před výsadbou stromů s kulovitou korunou je třeba si uvědomit následující fakta:

- 1) Jedná se o roubované organismy schématu kmen-strom, koruna-keř.
 - Výška roubování je konečná. Podchozí, resp. podjezdnou výšku nelze změnit, stromy není možné „vyvětvit“.
 - Častým a zejména neodborným řezem v koruně dochází často ke vstupu infekce a následnému odumírání a rozlamování korun.
- 2) Strom s kulovitou korunou není automaticky malý strom. Kromě celkové výšky stromu v dospělosti je nutné sledovat i jaký průměr koruny bude uvažovaný druh stromu mít.

3) Většina roubovaných dřevin je krátkověká.

Pro zjednodušení výběru správného druhu stromu rozdělujeme tuto skupinu na stromy s **malou kulovitou** a **velkou kulovitou korunou**.

Malé koruny

	Stanoviště	Průměr koruny	Poznámka
Acer campestre 'Nanum'	středně živná, vlhká a mírně kyselá půda	2 – 3	nevýrazné květy
Fraxinus ornus 'Meczek'	mírně vápenitá s dostatkem živin	2 – 3	mrazuvzdorný
Ginkgo biloba 'Mariken'	hluboké a živné půdy	1,5 – 2	pomalu rostoucí
Liquidambar styraciflua 'Gum Ball'	živné, mírně kyselá půdy	2 – 3	často namrzá
Prunus padus 'Nana'	normální až vlhké půdy	3 – 4	hroznovité květenství
Quercus palustris 'Green Dwarf'	živné a vlhké půdy, nesnáší zásadité půdy	2,5	nevýrazné květy
Ulmus glabra 'Nana'	půdy s vysokou hladinou podzemní vody	3 – 4	drobné listy, zakrslý

Velké koruny

Acer platanoides 'Globosum'	hlubší, mírně vlhké půdy	6 – 8	zploštělá, široká koruna
Fraxinus excelsior 'Globosum'	hluboké a vlhké půdy, odolný	3 – 4	hustá koruna
Platanus x acerifolia 'Alphen's Globe'	hluboké půdy	6 – 8	rychle rostoucí
Prunus fruticosa 'Globosa' (syn. P. eminens 'Umbraculifera')	půdy bohaté na živiny, vápnité půdy	4 – 5	bílé květy
Robinia pseudoacacia 'Umbraculifera'	snáší sušší půdy	4 – 5	nekvete, nutný pravidelný řez
Tilia platyphyllos 'Pannonia'	živné a vlhké půdy	4 – 5	
Tilia tomentosa 'Silver Globe'	živné a vlhké půdy	4 – 5	odolný vůči městskému prostředí
Tilia cordata 'Lico'	živné a vlhké půdy	3 – 4	kompaktní tvar koruny
Tilia cordata 'Green Globe'	živné a vlhké půdy	4 – 5	okrouhlá a kompaktní koruna

U těchto vyznačených kultivarů je průměr koruny orientační, doposud nejsou známi jedinci v dospělosti.